Hukuk Bölümü 2010/320 E., 2011/52 K.

"İçtihat Metni"

Davacı : G. T.

Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı

Vekili : Av. N. K., Av. T. K.

O L A Y : Davacı adına 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 8. ve 86. maddelerinde belirtilen yükümlülüğü yerine getirmediği nedeniyle, Yasanın 102. maddesine istinaden verilen idari para cezasının tahsili amacıyla düzenlenen 1.531.85TL tutarlı 2009/054743 takip no.lu ödeme emrinin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açılmıştır.

Davalı vekili birinci savunma dilekçesinde, davanın adli yargının görev alanına girdiğini öne sürerek görev itirazında bulunmuştur.

İSTANBUL 1. İDARE MAHKEMESİ: 03.06.2010 gün ve 2010/330 sayı ile; davacı G. T. tarafından, adına 5510 sayılı Kanundan kaynaklı idari para cezasının tahsili amacıyla gönderilen 1.531,85-TL tutarlı 2009/054743 takip nolu ödeme emrinin iptali istemiyle Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'na karşı açılan davada, davalı idarenin görev itirazı incelenerek gereğinin düşünüldüğü; 5510 sayılı Kanunun 102.maddesinde kurumca verilecek idari para cezaları belirlendikten sonra aynı madde içinde, "İdari para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idari para cezası kesinleşir" hükmüne yer verildiği; bakılan davada, dava konusu ödeme emrinin incelenmesinden, ödeme emri içeriği alacağın idari para cezası olarak belirtildiğinin görüldüğü, davalı idarenin 26.3.2010 havale tarihli dilekçesinde de, bunun aksi yönde bir iddiada bulunulmadığı gibi ödeme emrinin içeriği hakkında herhangi bir savunma da yapılmadığı; bu durumda, kurumca verilecek idari para cezalarını ve bu cezalara karşı itiraz usulünü düzenleyen 102. maddesinde idari para cezalarına karşı yetkili idare mahkemesine başvurulacağı açıkça düzenlendiğinden, söz konusu para cezasının tahsili amacıyla 6183 sayılı Kanuna göre düzenlenen ödeme emrine karşı açılan davanın görüm ve çözümünün idari yargının görevinde bulunduğunun açık olduğu gerekçesiyle; davalı idarenin görev itirazının reddine, Mahkemelerinin bu uyuşmazlıkta görevli olduğuna karar vermiştir.

Davalı vekilince süresi içinde verilen dilekçe ile, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI; Uyuşmazlığın 5510 sayılı Yasanın 102. maddesi gereğince verilen idari para cezasının tahsili amacıyla düzenlenen ödeme emrinin iptali talebinden kaynaklandığı; konuya ilişkin mevzuat incelendiğinde; 5510 sayılı Yasanın 102. maddesinde, " ... idari para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idari para cezası kesinleşir. / İdari para cezalarının, Kuruma itiraz edilmeden veya yargı yoluna başvurulmadan önce tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde peşin ödenmesi halinde. bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme idari para cezasına karşı yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. Ancak Kurumca veya mahkemece Kurum lehine karar verilmesi halinde, daha önce tahsil edilmemiş olan dörttebirlik ceza tutarı, 89 uncu maddenin ikinci fıkrası hükmü de dikkate alınarak tahsil edilir. / Mahkemeye başvurulması idari para cezasının takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmeyen idari para cezaları, 89 uncu madde hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir." Hükmü; 5510 sayılı Yasanın 88. maddesinde, " ... Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç, diğer maddeleri uygulanır. Kurum, 6183 sayılı Kanunun uygulanmasında Maliye Bakanlığı ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanır…

…Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulamasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesi yetkilidir ... " hükmünün yer aldığı; uyuşmazlık konusu olayda; davalı idare tarafından verilen idari para cezasının ödenmemesi nedeniyle Kurum alacağına dönüşmesi üzerine 5510 sayılı Yasanın 89. maddesi uyarınca gecikme zammı uygulanmak suretiyle tahsili için düzenlenen ödeme emrine karşı dava açıldığının anlaşıldığı, bu durumda, idari para cezasından doğan Kurum alacağının tahsili için düzenlenen ödeme emrine karşı açılan davanın görümü ve çözümünde 5510 sayılı Kanun'un 88 maddesinde yer alan özel hüküm gereği yetkili kılınan iş mahkemesinin görevli bulunduğu; gerekçesiyle 2247 sayılı Kanun'un 10. ve 13. maddeleri gereğince olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmesine karar vermiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasa'nın 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısı'ndan yazılı düşüncesi istenilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI; ödeme emrinin düzenlendiği ve tahsilatın yapıldığı tarihler itibariyle yürürlükte bulunan (506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nu -kimi maddeleri hariç- yürürlükten kaldıran) 31.05.2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 17.04.2008 tarih ve 5754 sayılı Kanun ile değişik 102'nci maddesinin dördüncü fıkrasında, "İdari para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idari para cezası kesinleşir. " denildikten sonra altıncı fıkrasında, "Mahkemeye başvurulması idari para cezasının takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmeyen idari para cezaları, 89 uncu madde hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir." hükmüne; 89. maddenin ikinci fıkrasının son cümlesinde de, "Dava ve icra takibi açılmış olsa bile, prim ve diğer Kurum alacaklarının ödenmemiş kısmı için gecikme cezası ve gecikme zammı tahsil edilir." kuralına yer verildiği; yine sözü edilen Kanunun 17.04.2008 tarih ve 5754 sayılı Kanun ile değişik 88'inci maddesinin onbeşinci fıkrasında, "Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç, diğer maddeleri uygulanır. Kurum, 6183 sayılı Kanunun uygulanmasında Maliye Bakanlığı ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanır." hükmü yer almış olup; aynı maddenin onsekizinci fıkrasında da, "Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulamasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesi yetkilidir. Yetkili iş mahkemesine başvurulması alacakların takip ve tahsilini durdurmaz." denilmek suretiyle, Kurumun süresi içinde ödenmeyerek kesinleşmiş prim ve diğer alacaklarının takibinde 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanması; bu uygulama sonucunda doğacak uyuşmazlıkların çözümünde de, Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesinin yetkili olması esasının kabul edildiği; 5510 sayılı Kanunun, "Kurumca verilecek idari para cezaları" başlıklı,

102'nci maddesine göre kesilen idari para cezaları, prim alacağı olmamakla birlikte, aynı Kanunun 89'uncu maddesi hükmü ile, 30.03.2005 tarih ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "idari para cezaları" başlıklı 17'nci maddesinin 06.12.2006 tarih ve 5560 sayılı Kanunla değişik 4'üncü fıkrasında yer alan, "Genel Bütçeye gelir kaydedilmesi gereken idari para cezalarına ilişkin kesinleşen kararlar, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilmek üzere Maliye Bakanlığınca belirlenecek tahsil dairelerine gönderilir. Sosyal güvenlik kurumları ve mahalli idareler tarafından verilen idari para cezaları, ilgili kanunlarında aksine hüküm bulunmadığı takdirde, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre kendileri tarafından tahsil olunur.(...)" şeklindeki düzenleme uyarınca Kurum alacağı niteliğinde olduğundan; vadelerinde ödenmemeleri durumunda, 6183 sayılı Kanun hükümleri uyarınca takip ve tahsilleri ile buna ilişkin işlemlere karşı açılacak davaların, Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş Mahkemesinde görülmesinin, 5510 sayılı Kanunun 88'inci maddesinin yukarıda açıklanan onsekizinci fıkrası hükmü gereği olduğu; her ne kadar, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 08.02.2006 tarih ve 5454 sayılı Kanun ile değişik 140'ıncı maddesinin, yukarıda söz konusu edilen dördüncü fıkrasındaki, "Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine başvurabilirler." ibaresi, Anayasa Mahkemesinin 04.10.2006 gün ve E:2006/75, K:2006/99 sayılı kararı ile iptalinden sonra, 09.05.2007 tarih ve 5655 sayılı Kanun ile "Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler." şeklinde yeniden kaleme alınmış ve bu yeni düzenlemede, idari para cezalarına yapılan itirazı reddedilenlerin, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilecekleri öngörülmüş ise de; bu düzenleme vadesinde ödenmeyen idari para cezalarının takip ve tahsiline değil, önceki aşama olan tahakkuk aşamasına ilişkin olduğundan; tahakkuk aşaması ile ilgili görev kuralının, 88'inci maddesinin onsekizinci fıkrasının açık hükmü karşısında, takip ve tahsil aşaması ile ilgili olarak da uygulanmasına, hukuken olanak bulunmadığı; öte yandan; davaya konu ödeme emrinin dayanağı olan 6183 sayılı Kanunun, kamu idaresine kendi alacaklarını kamu gücü kullanarak bizzat takip ve tahsil yetkisi veren bir idari usul yasası olduğu; alacaklı kamu idaresinin bu yetkileri kullanarak almış olduğu kararlar ile yapmış olduğu işlemlerin de, idare hukukunda tanımı yapılan birer tek yanlı idari işlemden başka bir şey olmadığı, idari işlemlerin yargısal yöntemlerle hukuka uygunluklarının denetiminin ise, Anayasa Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararına dayanak oluşturan "Anayasa'nın yürütme bölümünde yer alan 125. maddesiyle idarenin her türlü eylem ve işlemlerini yargı denetimine bağlı tutulduktan sonra, maddenin diğer fıkraları da idari yargı sisteminde geçerli olan ilkeleri belirlemektedir. / İdari işlemlere karşı açılacak davalarda sürenin yazılı bildirim tarihinden itibaren başlaması, idari eylem ve işlem niteliğinde veya takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı verme yasağı, yürütmenin durdurulması kararı verilebilmesi için gerekli olan koşullar, yürütmenin durdurulması kararına getirilebilecek sınırlamalar ve idarenin verdiği zararı ödeme yükümlülüğü, ağırlıklı olarak adli yargı sistemi için değil, idari yargı sistemi için geçerli olan temel ilkelerdir. / Anayasa'nın belirlemiş olduğu bu kurallar, idari Yargılama Usulü Kanunu'nda da yer alan idari yargılama usul ve esaslarının ana kurallarıdır. Anayasa'nın değişik maddelerinde kurumsallaşan ve 125. maddesinde belirtilen idari-adli yargı ayırımına ilişkin düzenlemeler nedeniyle idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda yasa koyucunun geniş takdir hakkının bulunduğunu söylemek olanaklı değildir." yolundaki gerekçesinden de anlaşılacağı üzere, idari yargı yerlerine ait bulunduğu, bu bakımdan; 5510 sayılı Kanunun 88'inci maddesinin onsekizinci fıkrasında yer alan görev kuralı, Anayasaya aykırılık oluşturmakta ise de; Başsavcılıklarının, konuyu itiraz yolu ile Anayasa Mahkemesine götürme olanağı bulunmadığından, dosya ile ilgili olarak bu yola gidilemediği; bu durum karşısında, kesinleşen ve bu haliyle kurum alacağına dönüşmüş olan idari para cezasının 6183 sayılı Kanun hükümleri uyarınca takip ve tahsil aşamasına ilişkin bulunan uyuşmazlığın görüm ve çözümünde, Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş Mahkemesinin görevli bulunduğu nedenleriyle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca 2247 sayılı Yasanın 10'uncu maddesi uyarınca yapılan başvurunun kabulü gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mahmut BİLGEN, Ramazan TUNÇ, Sıddık YILDIZ, Nüket YOKLAMACIOĞLU, Muhittin KARATOPRAK ve Sedat ÇELENLİOĞLU'nun katılımlarıyla yapılan 07.03.2011 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; davalı vekilinin anılan Yasanın 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nca, 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, davacı adına 5510 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasının tahsili amacıyla düzenlenen 1.531.85TL tutarlı 2009/054743 takip no.lu ödeme emrinin iptali istemiyle açılmıştır.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 140. maddesinin 9.5.2007 gün ve 5655 sayılı Kanun'un 2. maddesi ile değişik 4. fıkrasında, "İdarî para cezaları ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk eder ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî para cezası kesinleşir. Mahkemeye başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenmeyen idarî para cezaları, bu Kanunun 80 inci maddesi hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir. İdarî para cezalarının, Kuruma itiraz ve yargı yoluna başvurulmaksızın tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme, idarî para cezalarına karşı Kuruma itiraz etme veya yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. Ancak, Kurumca itirazın reddedilmesi veya mahkemece Kurum lehine karar verilmesi halinde, daha önce tahsil edilmemiş olan dörtte birlik ceza tutarı, 80 inci madde hükmü de dikkate alınarak tahsil edilir" denilmiş; 80. maddesinin yedinci fıkrasında ise, "Kurum alacaklarının tahsilinde 21.7.1953 tarih ve 6183 sayılı Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde, alacaklı Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer İş Mahkemesi yetkilidir" hükmüne yer verilmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü, bu düzenlemelere göre, idarî para cezalarının ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk edeceği ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödeneceği veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebileceği, itirazın takibi durduracağı, Kurumca itirazı reddedilenlerin, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilecekleri nedeniyle tahakkuk aşamasında idare mahkemelerinin görevli oldukları, kurum alacaklarının tahsilinde ise, 6183 sayılı Yasa hükümleri uygulanmak suretiyle düzenlenecek ödeme emrine karşı açılacak davalara bakma görevinin, 80. maddenin yedinci fıkrasında açıkça belirtildiği gibi Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer iş mahkemesine ait olduğu sonucuna varmıştır.

Ancak, 506 sayılı Kanun'un yukarıda sözü edilen maddeleri 31.5.2006 gün ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

5510 sayılı Kanun'un 102. maddesinde, "…

…İdarî para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idari para cezası kesinleşir.

İdarî para cezalarının, Kuruma itiraz edilmeden veya yargı yoluna başvurulmadan önce tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde peşin ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme idari para cezasına karşı yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. Ancak Kurumca veya mahkemece Kurum lehine karar verilmesi halinde, daha önce tahsil edilmemiş olan dörttebirlik ceza tutarı, 89 uncu maddenin ikinci fıkrası hükmü de dikkate alınarak tahsil edilir.

Mahkemeye başvurulması idari para cezasının takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmeyen idari para cezaları, 89 uncu madde hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir…

…" denilmiş; 88. maddesinde ise, "…

…Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç, diğer maddeleri uygulanır. Kurum, 6183 sayılı Kanunun uygulanmasında Maliye Bakanlığı ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanır.

Kurum, 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen alacakları hariç olmak üzere her türlü alacağın teminatını teşkil etmek üzere Yeni Türk Lirası ve/veya yabancı para birimi üzerinden ticari işletme, taşınır ve/veya taşınmaz rehni dahil olmak üzere her türlü teminat almaya yetkilidir.

Kurumun 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen prim ve diğer alacakları amme alacağı niteliğinde olup, imtiyazlı alacaktır. Kurumun taraf olduğu her türlü dava ve icra takiplerinin kısmen veya tamamen aleyhe neticelenmesi halinde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda yazılı tazminat ve cezalar Kurum hakkında uygulanmaz.

Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun uygulamasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesi yetkilidir. Yetkili iş mahkemesine başvurulması alacakların takip ve tahsilini durdurmaz…

…" hükmü yer almıştır.

Öte yandan, 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu'nun 37. maddesinin üçüncü fıkrasında, "Süresi içinde ödenmeyen sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primleri, işsizlik sigortası primleri, idarî para cezaları, gecikme zamları, katılım payları Kurum alacağına dönüşür ve bu alacakların tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç diğer maddeleri uygulanır" denilmiştir.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

Olayda, davacıya 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 8. ve 86. maddelerinde belirtilen yükümlülüğü yerine getirmediği nedeniyle, Yasanın 102. maddesine istinaden verilen idari para cezasının tahsili amacıyla düzenlenen 1.531.85 TL tutarlı 2009/054743 takip no.lu ödeme emrinin iptali istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

Bu durumda, söz konusu ödeme emrine karşı açılan davada, 5510 sayılı Yasa'nın 88. maddesi gözetildiğinde İş Mahkemesinin görevli olduğu kuşkusuzdur.

Açıklanan nedenlerle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile İdare Mahkemesinin görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile İstanbul 1. İdare Mahkemesi'nin 03.06.2010 gün ve 2010/330 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 07.03.2011 gününde, Üye Nüket YOKLAMACIOĞLU'nun KARŞIOYU ve OYÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

AZLIK OYU

Dava, davacı adına 5510 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasının tahsili amacıyla düzenlenen 1.531.85TL tutarlı 2009/054743 takip no.lu ödeme emrinin iptali istemiyle açılmıştır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda Anayasa Mahkemesince verilen kararların veya yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının uyuşmazlıkların çözümünde dikkate alınması gereklidir. Bu çerçevede, konunun öncelikle 506 sayılı Yasanın 140. maddesi uyarınca verilen idari para cezalarının yargısal denetiminde görevli yargı yeri, 506 sayılı Yasada 8.2.2006 günlü, 5454 sayılı Yasayla yapılan değişiklik ve bu değişiklikle ilgili Anayasa Mahkemesi kararı ve sonraki yasal düzenlemeler yönlerinden incelenmesi gerekli bulunmaktadır.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 3910 sayılı Yasa ile değişik 140. maddesinin 4. fıkrasında; "İdari para cezaları tebliğ tarihinden itibaren (7) gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren (7) gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine başvurabilirler. Mahkemeye başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz." hükmü yer almış, ancak Yasa maddesinde yer alan "Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren (7) gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine başvurabilirler." tümcesi, Anayasa Mahkemesince, 26.2.2003 tarih ve 25032 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 8.10.2002 tarih ve E:2001/225, K:2002/88 sayılı kararla Anayasaya aykırı görülerek iptal edilmiştir.

Anılan iptal kararı üzerine, 6.8.2003 tarih ve 25191 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4958 sayılı Yasanın 51. maddesiyle, 506 sayılı Yasanın 140. maddesi değiştirilerek; "İdari para cezaları ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk eder ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren altmış gün içinde idare mahkemesine başvurabilirler." şeklinde düzenleme yapılmıştır.

15.2.2006 tarih ve 26081 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5454 sayılı Yasanın 5. maddesiyle değiştirilen 506 sayılı Yasanın 140. maddesinin 4. fıkrasında ise; "İdari para cezaları ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk eder ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine başvurabilirler." şeklinde düzenleme yapılmakla birlikte, 6.4.2007 tarih ve 26485 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesinin 4.10.2006 tarih ve E:2006/75, K:2006/99 sayılı kararıyla, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 140. maddesinin, 8.2.2006 günlü, 5454 sayılı Yasanın 5. maddesiyle değiştirilen dördüncü fıkrasının "Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine başvurabilirler." biçimindeki üçüncü tümcesinin Anayasaya aykırı olduğuna ve iptaline karar verilmiştir.

Öte yandan, 20.5.2007 tarih ve 26527 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5655 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 2. maddesi ile; 506 sayılı Yasanın 140. maddesinin dördüncü fıkrası, "İdari para cezaları ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk eder ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler." şeklinde değiştirilmiş; 506 sayılı Yasa uyarınca verilen idari para cezalarına karşı görevli yargı yerinin idare mahkemesi olduğu hükme bağlanmıştır.

Buna göre, 15.2.2006 tarihinde 5454 sayılı Yasa ile 506 sayılı Yasanın 140. maddesinde yapılmış olan değişikliğin Anayasa Mahkemesince iptal edilmiş olması ve 506 sayılı Yasanın 140. maddesinde, 20.5.2007 tarih ve 26527 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5655 sayılı Yasa ile yapılan değişiklik karşısında, 506 sayılı Yasanın 140. maddesine dayanılarak verilen idari para cezasının iptali istemiyle idare mahkemesinde dava açılması gerektiği açıktır.

Diğer yandan, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile 1 Ekim 2008 tarihinden itibaren 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu - uyuşmazlıkla ilgili olmayan kimi maddeler dışında - yürürlükten kaldırılmıştır. Yukarıda da belirtildiği üzere, görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, görülmekte olan davalara da etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir. Bu nedenle, görevli yargı yerinin belirlenmesinde, 5510 sayılı Yasanın ilgili hükümlerinin incelenmesi gereklidir.

5510 sayılı Yasanın "Kurumca verilecek idari para cezaları" başlıklı 102. maddesinde, " ... İdari para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder.Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler... Mahkemeye başvurulması idari para cezasının takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmeyen idari para cezaları, 89'uncu madde hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir... " hükmü yer almaktadır.

Yasanın 88. maddesinde ise, kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde, Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesinin yetkili olduğu hükmüne yer verilmiştir.

Yasanın 102. maddesinde, önceki düzenlemelerin aksine idari para cezalarının tahsili konusunda, iş mahkemesinin görevini düzenleyen 88. maddesine atıf yapılmadığı, yalnızca tahsilatın nasıl yapılacağını düzenleyen 89. maddesine atıf yapıldığı dikkate alındığında, yasa koyucunun idari para cezalarının tahakkukuna ilişkin işlemler ile tahsiline ilişkin ödeme emirlerinin yargısal denetiminde idare mahkemelerini görevli gördüğü sonucuna varılmaktadır. Diğer bir ifadeyle, 506 sayılı Yasanın 4958 sayılı Yasa ile değişik 140. maddesi uyarınca verilen idari para cezalarına karşı gerek tahakkuk gerekse tahsil aşamasında idare mahkemesinde dava açılacağı, ancak bu cezaların süresinde ödenmemesi halinde uygulanacak gecikme zammının hesaplama yöntemi açısından anılan yasanın 80. maddesine atıfta bulunulmakla idari para cezalarının tahsiline ilişkin uyuşmazlıkların çözümünde görevli yargı yeri ile kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsiline ilişkin uyuşmazlıkların çözümündeki görevli yargı yeri birbirinden ayrılmış, bu konulardaki görevli yargı yerleri farklı yasa maddelerinde düzenlenmiştir. Bu düzenlemenin Anayasa Mahkemesinin gerek 8.10.2002 günlü, E:2001/225, K:2002/88 sayılı, gerekse 4.10.2006 günlü, E:2006/75, K:2006/99 sayılı kararlarında belirttiği, "itiraz başvurusuna konu olan idari para cezası, idare tarafından kamu gücü kullanılarak Yasada belirtilen kurallara uymayanlara idari bir yaptırımın uygulanması niteliğinde olduğundan, çıkacak uyuşmazlıkların çözümünde de idari yargının görevli kılınması gerekir." gerekçesine de uygun olduğu açıktır. Aksine bir yorum 140. madde nedeniyle düzenlenen ödeme emirlerinin yargısal denetiminin 80. madde hükmü çerçevesinde iş mahkemelerine bırakıldığının öne sürülmesi aynı olgudan kaynaklanan idari işlemlerin denetiminin farklı yargı yerlerine bırakılmasına yol açacaktır.

Dolayısıyla, dava konusu ödeme emri, kamu gücünün kullanılmasıyla ilgili idari para cezasının tahsil edilmesine ilişkin olup, idari işlem niteliğindeki ödeme emirlerinin iptali istemiyle açılacak davalarda, kural olarak, idari yargının görevli olduğu dikkate alındığında, bu davanın görüm ve çözümünde idare mahkemesinin görevli olduğu açıktır. Ayrıca, idari para cezasının devamı niteliğindeki ödeme emrinin yargısal denetiminde idari yargının görevli olmasının uyuşmazlığın çelişkisiz çözümünü ve yargılamanın çabuk bir biçimde sonuçlandırılmasını sağlayacağı kuşkusuzdur.

Açıklanan nedenlerle, uyuşmazlığın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği oyu ile aksi yönde oluşan karara katılmıyorum.

Üye

Nüket YOKLAMACIOĞLU